

Ըրլլալ դամբան կենդանի
Ցաւին զոր մարդ ունեցաւ,
Ընկերակցին որ չի զգար
Եւ ալ տրտունջ մը չունի:

Թրգմ. Հ. Ա. ՂԱԶԻՍԵԱՆ

... ❧ ...

Պ Ա Տ Ի Ա

Ապրիլ, ապրիլ, լոյս քաղեցէք արեւէս.
Մատաղ ուտին բըռնեկած է մոմի պէս.
Հող մը դըրէք ճիւղ մ'ուռնեալ իմ ձեռքին՝
Քարնան յոյսերս առաջին:

Մեր կըտորէն թըռաւ ճերմակ ազանին,
Ձիւնիկ աչքերը բաց մարմանդ կանանչին.
Քուքն է անցեր, եկաւ զեփիւռն երկիւղած՝
Ատուռնոյ շունչը բերած:

Ձեռքս ուռնիս տաճար կ'երթամ, թափօր կայ՝
Դադկազարդ է. Ովսաննա՛մ Տէր, Ովսաննա՛մ.
Լուցաւ կանթեղն հուր և հըրաշք Գրիգորի,
«Ձարթի՜ք որդիք Սիոնի»:

Թող Յարութեան հրեշտակն ըլլամ բախտաւոր,
Անցնիմ ծովեր, օրհնած դաշտեր հեռաւոր,
Երթամ նըստիմ Գեթսեմանի դըրան դէմ՝
Արշալոյսին ըսպասեմ:

«Փառք Յարութեան քո, Տէր» Յիսուս, լոյս անմահ.
Նարդոս, քըբօմ ծոցը լըցաւ Մարեմայ,
Իւղաբերներ նըլազեցէք միասին
Երգն Յարութեան առաջին: —

Այդ ո՞վ բացաւ Գեթսեմանի վարդը չոր,
Վարդը կարմիր՝ մեռած սիրով անցաւոր:
Այդ նոր հուր է, ա՛հ ժողովէ՛ այդ հրաշք է
Ո՞վ Սողոմէ, Սողոմէ:

Պատրանք չունիմ, թախիծ չունիմ ես այսօր.
Սուրբ երազ է, սիրոյ զաղտնիք ինձ բոլոր.
Ո՞վ այն ձըգեց սիրաւը կըրակ այս գիշեր:
Ախ, չեմ գիտեր, չեմ գիտեր:

Ղօղանջին հետ ես կ'օրօրօւիմ ձորէ ձոր.
Մանրիկ ծիծառնք, թըռչինք ժամին չորս բոլոր.
«Քրիստոս Յարեմա՛ւ», լուսաքաւ լոյսը բարի,
Օրհնեալ Արևն Եղեմի:

Ժամի դըռնէն խունկ կը բուրէ օրհնըւած.
Լոյս՝ Գամբանին մէջէն կու գայ, քարն է բաց:
Մայրիկ, քոյրիկ, բերէք այս տեղ կակաչներ,
Բերէք հըսկող ծաղիկներ:

Մայրըս ներկեց կարմիր ձորանք ինձ Ջատկին
Որ ժամուն մէջ արշալոյսեմ Յիսուսին:
Սըրինգ կըտրած Երեքովի վարդերէն
Իմ յարութիւնն ես կ'երգեմ:

Կարմիր Ջատիկ, կարմիր հաւկիթ կըտրիճի
Ջարկ ու կոտրէ, ո՞վ վառվըռուն պատանի:
Հարսնուկն՝¹ այսօր ներկած է քեզ կարմիր ձու,
Երգէ փոքրիկ տիրացու:

Կարմիր Ջատիկ, կարմիր հատիկ կը ցանեմ.
Սիրուն ձագուկ ելի՜ր կըտցէ իմ ափէն.
Ափն իմ լիզէ ճերմակ զառնուկ նորածին,
Քու համբոյրով առաջին:

Ո՞վ նըլնեալոյս քըսեց ծաղիկ աչքերուն.
— Այդ համբոյրն է օիրահարուած արեւուն:
Քոյրիկ արև նարօտ կապէ իմ մատին
Քո շողերէն առաջին: —

Գարնան հովիկ, ուսկի՞ք կու գաս հն հնի: —
Դրախտէն կու գաս ու բոյր ունիս Եղեմի.
Գու խունկ եղի՜ր Սուրբ Յարութեան բուրվարին,
Ես մոռն ըլլամ ու վառիմ:

Կ'երթամ այգին. կապոյտ օշօշն ի ծիւ է
Ջատիկ հրեշտակ, ծոցէն միւռն կը բուրէ.
Օրհնած ծաղիկ, ա՛յ քո մատաղ հասակին,
Այ իմ սրտիս կըրակին: —

Բացուէ՛ առուակ կարօտ եմ քո պարզ ջրերին,
Կարկաշ կարկաշ հիւստած անոյշ քո երգին.
Երազ ըլլաւ, գայի խորհիլ իրիկուան
Ափիդ կանանչ լըռուլթեան:

Ապրիմ մեռնիմ, ապրիմ մեռնիմ ժողվելով,
Հեքեաթս հիւսեմ կախարդ ջրերի օրօրով.
Յիշեմ ու լամ իմ անցաւոր զարունին
Մեռելոցի զանգակին:

ՄԻԼԱՆ

Հ. Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

1. Սովորութիւն է կովկասու ինչ ինչ տեղեր, որ հաւ,
կիթը նոր հարաւ ներկէ:

ԻՄ ՊԱՐՏԵՋԻՍ ՀԻՐԻԿԻՆ

Հոգիիս մէջ կ'ուզեմ պահել
Քու բոլորդ, քու շունչդ անմշշ հիրիկ.
Ապերուս մէջ զեղբդ հիսնել,
Մարերիի սիրուն շողիկ:

Երբ դալարուտ հողին վրայ
Բիրերդդ կոյս բացած փըթթիս,
Քեզ փայփայող քամին թող գայ
Հովանարեւ եւ իմ հոգիս:

Կաթուս բոլորէ՛ շրթներս օծած
Հեշտութենէդ թող գինձնամ.
Սիրականի պէս խոցոտուած,
Եւ արտասուեմ եւ հեռանամ:

Հ. Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՇՆԱՅԻՆ

Տերեւներէն բոբբ հեկեկուն այս իրիկուն
Առնին սիրտն է սարսուռով տգոյն լոյսի.
Եւ լըռութիւնը ձայներու մէջ կը հոսի
Թաւշութեան հեծեծանքի նըման տրտում:

Անոյ՜ այս պահն հիւսիք պատանք մը ոսկեգոյն:
Մըթընշաղին մէջ վերջալոյսը կը մըսի.
Սիրտըս տերեւն ըլլամ հովին երբ երազի
Ջուրին կանանչի ալ մութն ինկաւ, խորն իմ
[հոգւոյն:

Ժողովեց ամբողջ մանիշակներն արահետէն
Հովը՝ գուցէ տալու համար լացող սրտին
Բիւր տերեւներ կը թափթըփին կը պատանքեն

Ջուրին կըլլը դէմքը ժպտուն ուր կայ ոսկին
Դեռ պլպլուն իրիկունէն որ կը դողայ
Հեկեկուն այս իրիկունէն ծառին վըրայ...

ԱՐՄԵՆ-ԵՐԿԱՐ

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԻՆՁՈՒՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԲԱՅԽՓԻԿ ԿԸ ԽԱՂԱՆ

(Շար. տես Բազմավէպ, 1928, էջ 120)

ՄԱՍՆ. Բ.

Մեր անցեալ յօդուածաշարքին մէջ խօսեցանք շողշողումի զանազան անուաններու, եւ զանազան աստեղագէտներու զապահարներուն վրայ, ի վերջոյ իմ տեսութիւնս պարզելով. թրթռացումի թիւերով այս աստեղերուն հեռաւորութիւնը գտնելու փորձն ըրինք, ինչպէս եւ տեսանք թէ աստեղագէտներու գործածած միջոցները հրաշարաւոր կը դարձնեն անմատչելի առարկայի մը չափումը:

Հիմա այս երկրորդ թերթին մէջ պիտի ջանանք աստեղագիտաց ընտրած միութեան չափին ճիշդ երկայնութիւնը սահմանել եւ է այս Երկրային հեռաւորութիւնը: Նշանակներու հաշիւները պիտի դնենք, բայց ընթերցողը բարի ըլլայ միայն արդիւնքները կարդալով անցնիլ. փափաքողները եթէ ուզենան հաշիւներու ճշդութիւն ստուգել կրնան քննել հոս մեր դրածէն, բաւ է նշանակները գործածել գիտնան:

ԱՐԵՎԻԿԱ ՀԵՌԱՅԻՐԱՅԻՆԻՆԸ

ԳՏՆԵԼՈՒ ՓՈՐՁԵՐ

Երեք տարի առաջ, 1925 մարտին Գաղղ. Աստեղ. ընկերութեան թերթին մէջ, էջ 116, ուր 4 փոքրուարի ժողովի նստի խորհրդածութիւնքը հրատարակած էին, կար նաեւ հետեւեալ բացատրութիւնը. «M. P. Choren M. Sinan, adresse la première partie d'un important mémoire sur «les distances des astres»»:

Այս յօդուածս ուղղած էր Պ. Կ. Փլամմարիոնի, կուզեմ թարգմանաբար մեր ազգայնոց հոս ծանուցանել: Բայց որովհետեւ զուտ գիտնականաց համար զրուած էր այն, աւելի լուսարանելով պիտի ջանամ